

EDURGY

innovatievermogen
in systeemdenken

ENERGIE- GEMEENSCHAPPEN:

krachtige samenwerkingen
voor duurzame toekomst

28

pagina's
inspiratie

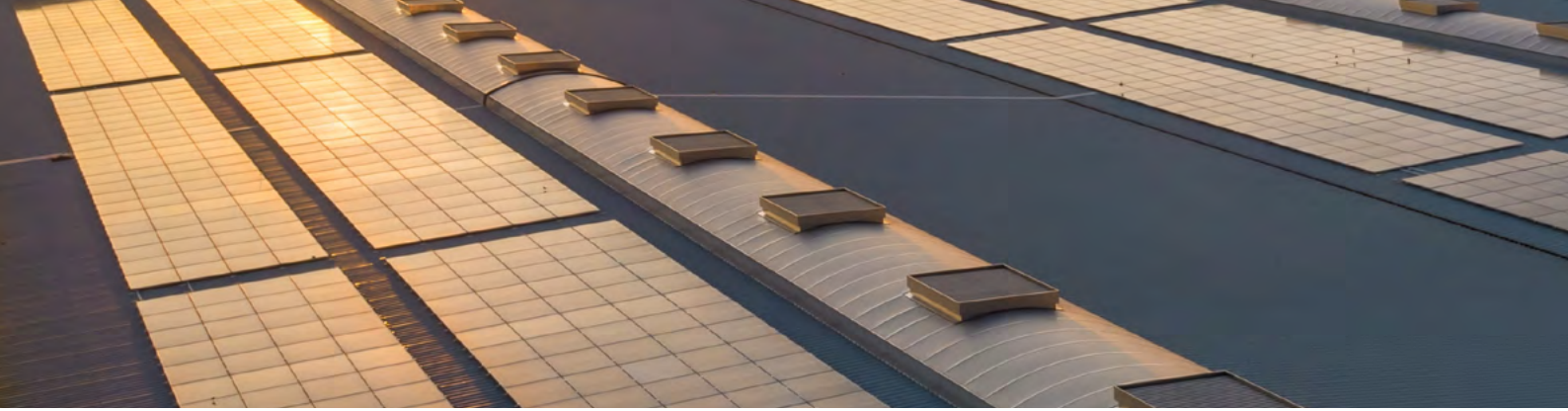
5

Vier praktijk
voorbeelden

2024

Gepubliceerd in
januari 2024

Gefinancierd in het kader van de respons van de Unie op de COVID-19-pandemie

Energiegemeenschappen: krachtige samenwerkingen voor duurzame toekomst

©2024 ESF investeert in jouw toekomst

Gefinancierd in het kader van de respons van de Europese Unie op de COVID-19-pandemie

Bronsgroen, Zuidtrant, ECoOB, Energent, Coöperatie Goed: deze energiegemeenschappen hebben elk een unieke oorsprong en aanpak, met een focus op hernieuwbare energie, investeringen in projecten, en betrokkenheid bij sociale kwesties zoals energie-armoede. Diversiteit in leden, financiële participatie en effectieve betrokkenheid zijn gedeelde uitdagingen.

Auteurs: Leen Peeters (Th!nk E), Steven Decat (ECoOB), Jeroen Baets (Energent), Musetta Blaauw (Robin Doet)

Revisies: Matilde Defraeiye (Flux50)

Ontwerp: Agata Smok (Th!nk E)

Kaft foto: Tamar Gogua, Unsplash

Dit artefact valt onder de European Union Public License (EUPL) en dient gedistribueerd te worden onder de meest recente versie van de EUPL. Meer informatie hierover is beschikbaar op [EUPL | Joinup \(europa.eu\)](https://european-union.europa.eu/public-licenses/eu-pl).

ENERGIEGEMEENSCHAPPEN:

krachtige samenwerkingen voor duurzame toekomst

Bronsgroen

4

Geschiedenis
Ledenparticipatie
Mattheus effect
Financiële aspecten
Geschiedenis

Zuidtrant

8

Ledenparticipatie
Activiteiten
Business model
Geschiedenis

ECoOB

12

Ledenparticipatie
Activiteiten
Sociale werking
Business model
Geschiedenis

Energent

16

Ledenparticipatie
Activiteiten
Business model
Geschiedenis
Ledenparticipatie

Coöperatie Goed

21

Activiteiten
Business model

BRONSGROEN

www.bronsgroen.be

Geschiedenis

Bronsgroen is in 2012 ontstaan met sociaal en groen motief uit vzw Bilzen energie met het idee om hernieuwbare energie toegankelijk te maken voor een sociale woonwijk. De drijfveer was dus veelal sociaal.

De mede-oprichters waren met een beperkte kerngroep van een zes-tal personen, ondermeer een bewoner van de sociale woonwijk, en een lokaal politicus. Van die oorspronkelijke groep is er vandaag nog een bestuurder actief betrokken bij Bronsgroen.

In 2012 is gekozen voor coöperatieve vennootschap om projecten te kunnen financieren via ledenaandelen. Het oorspronkelijk idee was om een windmolen te plaatsen. Maar uiteraard was een windturbine plaatsen vlakbij een woonwijk niet mogelijk. Het eerste project werd de installatie van zonnepanelen op de basisschool. Die startperiode en het eerste project deden Bronsgroen groeien tot een paar 100 leden.

In de periode na de oprichting en het eerste project op de basisschool, is er eigenlijk minder gebeurd. Bronsgroen was wel betrokken bij windprojecten, via Ecopower, maar was geen trekker van eigen projecten. Dat maakte ook dat het ledenaantal quasi ongewijzigd bleef.

In 2021 is Bronsgroen terug actiever geworden, en is er een eerste medewerker aangeworven om niet langer afhankelijk te zijn van de dynamiek van vrijwilligers. Voldoende aandacht voor de sociale dimensie was minder evident geworden door zeven jaar lang geen echte projecten op te zetten en dus onvoldoende inkomsten te genereren om die sociale dimensie verder vorm te geven en uit te werken. Sinds 2021 is er dan actief gewerkt rond nieuwe projecten en vooral ook participaties in projecten.

Ondermeer de volgende projecten zijn opgezet:

Participatie in een windturbine in Dilsen Stokkem, met Ecopower en via Windvision. Ecopower was hiervoor de trekker, maar wilde geen aparte vennootschap ondanks dat dat voor leden fiscaal aantrekkelijker zou zijn.

Samen met twee Waalse coöperatieven werd een nieuwe coöperatieve opgericht waarmee geïnvesteerd werd in een windturbine in Luik. Door de oprichting van een nieuwe coöperatie kunnen leden hier genieten van de tax shelter, een aantrekkelijk fiscaal voordeel.

Met Bronsgroen als trekker werden zonnepanelen voorzien op daken van publieke gebouwen in vier gemeenten, en bij maatwerkbedrijven.

Die nieuwe dynamiek vertaalde zich ook in een toename van het ledenaantal tot 600 eind 2023.

BRONSGROEN

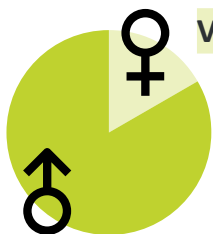
www.bronsgroen.be

Ledenparticipatie

De groei van enkele honderden leden naar de 600 leden die Bronsgroen eind 2023 telt, is geen vanzelfsprekendheid. Het is duidelijk dat interesse en effectieve participatie gecorreleerd zijn aan reële projecten.

Data toont aan dat leden niet hebben afgehaakt door de financiële crisis en de energiecrisis. Wel zijn er uitdagingen gerelateerd aan de diversiteit van het ledenbestand. Zo blijkt dat aandeelhouders niet uit de initiële doelgroep van bewoners van sociale wijken komen, dat het merendeel hogeropgeleide mannen zijn, en dat de leeftijdsdiversificatie eerder beperkt is met een gemiddelde van 60 jaar. Verder blijkt dat de financiële participatie steeds kleiner wordt. Of dat te maken heeft met het dividend dat telkens maar één of 2% is, is niet duidelijk.

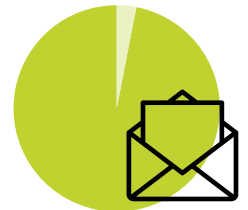
Vandaag telt Bronsgroen 6 bestuurders, die op de algemene vergadering verkozen worden voor een periode van 6 jaar.

Van deze 6 bestuurders zijn er vandaag 5 mannen. Meer diversiteit in het bestuur lijkt in de praktijk geen evidentie.

Effectieve actieve participatie is een andere uitdaging.

De jaarlijkse algemene vergadering trekt slechts een 20-tal leden aan. De anderen worden per e-mail geïnformeerd.

Activiteiten zijn typisch gelinkt aan mijlpalen, zoals het 10-jarig bestaan of de opening van een windturbine.

Omwille van de grotere rol die Bronsgroen wil opnemen in de windturbine in Bilzen, is een belangrijke financiële groei nodig.

De realisatie van die ambitie, specifiek € 1.5 miljoen burgerparticipatie, is echter geen evidentie.

Mattheus effect

Het ledenbestand toont dat er **weinig participatie is vanuit de sociale doelgroep.**

Een recente samenwerking met [SAAMO](#), gefinancierd door Bronsgroen, werd opgezet om het sociaal engagement meer vorm te geven. Bij dit project engageert Bronsgroen zich om een **sociaal werkster een half jaar te financieren om 30 huishoudens te begeleiden in het energiezuiniger maken van hun woningen.** Bronsgroen ontvangt

hiervoor een budget van Windvision, die hiervoor op zijn beurt subsidies ontvangt.

Verder worden leden **jaarlijks aangemoedigd om sociale projecten voor te stellen.**

Bronsgroen ambieert namelijk om het equivalent van de winstuitkering via dividend te besteden aan sociale projecten. De jaarlijkse projectoproep leidt echter niet altijd tot indieningen.

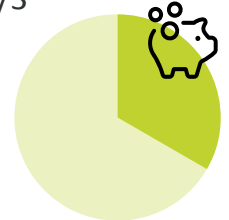
Financiële aspecten

Bronsgroen gaat erg voorzichtig om met de financiële middelen. In de beginperiode opteerden de bestuurders voor een model waarbij elke aandeelhouder één aandeel kon kopen.

De visie hierbij was dat er nog niet voldoende projecten waren en dan men niet meer budget wou ophalen dat nodig voor de lopende projecten.

Die voorzichtigheid is ook vandaag de leidraad bij projecten. Zo wordt een nieuw project eerst gelanceerd voor de ophaling van burgerfinanciering, en wordt pas nadien de bestelling geplaatst. Op die manier kan een project eventueel verkleind worden indien niet voldoende budget werd opgehaald. Verder is, in de projecten samen met Ecopower, een uitstapclausule voorzien voor het geval onvoldoende participatie is opgehaald.

Daarnaast houdt Bronsgroen 1/3de van het opgehaalde kapitaal in reserve voor het geval veel aandeelhouders ineens uitstappen.

ZUIDTRANT

www.zuidtrant.be

Geschiedenis

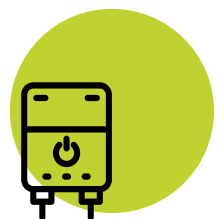
De energiecoöperatie Zuidtrant is opgestart met een vijftiental vrijwilligers die elkaar kenden via de repair cafés. Er waren daarbij twee drijfveren:

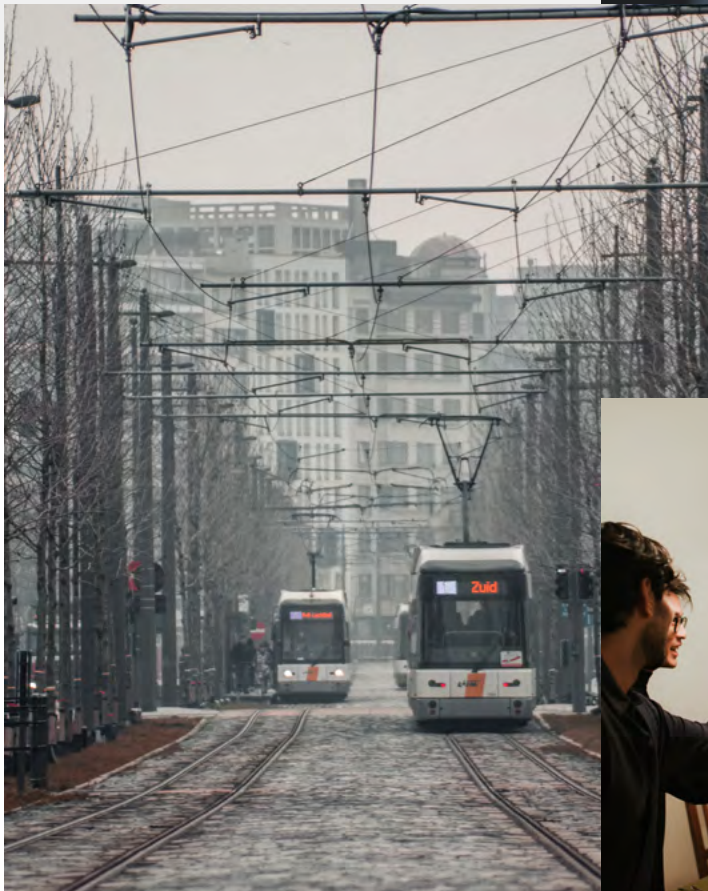
De Repair Cafés werken in principe rond afval en herbruik. Maar rond energie was er duidelijk een nood. Interactie met burgers gaf aan dat er heel veel vragen waren over energie en de energiefactuur. Er was dus duidelijk een nood om meer actief rond energie te werken.

Anderzijds vond de initiële groep dat de transitie naar hernieuwbare energie te traag ging. Men wilde niet alleen maar protesteren, maar vooral zelf ook actief bijdragen. Dat vonden de vennoten ook belangrijk om die energietransitie wat meer kracht bij te zetten.

Van bij de start in 2016, voor er in de wetgeving sprake was van energiegemeenschappen, was de initiële groep zich erg bewust van het gegeven dat de **coöperatieve vennootschap** een effectieve vennootschap is, dus een bedrijf. In eerste instantie is dus een model uitgewerkt om, via burgerparticipatie, te investeren in rendabele projecten omtrent hernieuwbare energie. Daarbij is veel intern gesproken, maar is er ook vaak gesproken met reeds bestaande burgerinitiatieven.

In 2019 werd ook Zuidtrant Warmte opgericht om mee te investeren in Warmte Verzilverd. Dit project omvat de investering in en exploitatie van het **warmtenet rond de site van Agfa Gevaert**, met participatie van Ecopower en het bedrijf Kelvin Solutions.

Ledenparticipatie

98% van Zuidtrant's 850 coöperanten zijn particulieren. Heel belangrijk bij de aantrekkelijkheid van participatie in de eerste vier jaar was de tax shelter. Via de tax shelter kan tot 250.000 euro opgehaald worden bij een onbeperkt aantal investeerders. De **investeerders krijgen in ruil voor hun investering** een belastingvoordeel van 30% tot 45% van het geïnvesteerde bedrag.

Activiteiten

Binnen Zuidtrant wordt vooral gewerkt aan de zonedaken. Zuidtrant werkt ook met de Vlaamse subsidie voor renovatie en biedt **renovatie-advies aan voor leden en niet-leden.** Via Zuidtrant Warmte wordt verder mee geïnvesteerd in het warmtenet met Kelvin Solutions en Ecopower. Daarnaast is de oorspronkelijke vzw met de Repair Cafés behouden.

ZUIDTRANT

www.zuidtrant.be

Business model

Zuidtrant investeert in zonne-installaties op daken van derde partijen. Die laatste krijgen daardoor stroom aan een lager tarief in vergelijking met stroom van het net.

Een investering wordt bekeken over een periode van 20 jaar. Daar waar het in het begin van de activiteiten om kleinere daken ging, wordt meer en meer op grotere projecten gemikt.

Voor burgers, bedrijven, vzw's of lokale overheden die hun eigen financiële middelen niet willen of kunnen aanspreken om zelf te gaan investeren, biedt Zuidtrant een oplossing. Zelf investeren is altijd voordeliger dan het via een coöperatieve vennootschap of energiegemeenschap te laten doen. Maar soms ontbreekt de tijd of kennis, en is samenwerken met een partij als Zuidtrant een oplossing. Een dak dat wordt aangeboden leidt niet altijd tot een project. Er wordt eerst gekeken of het dak geschikt is om zonnepanelen te plaatsen, denk daarbij aan stabiliteit en staat van de dakbedekking. Vervolgens wordt gekeken naar het afnameprofiel van het gebouw.

Ervaring leert dat een project met zonnepanelen op een gebouw dat alleen 's avonds gebruikt wordt, maar ook een school, eigenlijk zeer moeilijk rendabel te krijgen is.

Dus **het profiel van uw energieverbruik en de energieproductie van de zonnepanelen moet zoveel mogelijk in dezelfde lijn liggen om een maximum aan zelfconsumptie te behalen.** Op basis daarvan wordt een financieel voorstel uitgewerkt naar de dakeigenaar, i.e., de klant, toe. Daarbij wordt uitgelegd hoeveel het te verwachten voordeel is, en wat de vergoeding voor Zuidtrant is.

Als de klant dit voorstel aanvaardt, zoekt Zuidtrant een aannemer om de installatie te plaatsen. Een belangrijk aanbod van daken komt via steden, gemeenten, en andere openbare diensten. Zuidtrant gaat daarnaast zelf ook op prospectie, maar merkt wel een drempel bij bedrijven voor een 20-jarig engagement.

Bij elke project wordt de dakeigenaar gevraagd om het project mee te promoten om op die manier de ambities qua grootte van de investering mogelijk te maken. **Een aandeel kost € 100, en één aandeelhouder kan maximaal voor € 5.000 participeren.** Zuidtrant is een bedrijf, en is aldus ook onderhevig aan de risico's van bedrijfsvoering. Door de beperking op het investeringsbedrag, wordt het risico voor de particuliere aandeelhouder beperkt. Het huidige dividend ligt telkens rond de 2 tot 3%, wat interessant was ten opzichte van de rentevoeten op spaarrekeningen van

de afgelopen jaren. Zuidtrant legt geen beperking op het type leden, burgers, bedrijven, openbare besturen, en andere organisaties die mee kunnen investeren.

Om de eigen kosten te drukken, mikt Zuidtrant voorlopig op **subsidieprojecten voor de betaling van personeel.**

Momenteel betreft dat één Europees en één federaal subsidietraject. De ambitie is om rendabel en subsidie-onafhankelijk te zijn.

Daarbij anticipeert Zuidtrant op één voltijdse medewerker per projectvolume van één MW_p.

ECOOB

www.ecoob.be

Geschiedenis

ECoOB kende een lokale start vanuit [inspirHerent](#), een organisatie waar verschillende adviesraden en de bredere lokale sociale werking nadachten over wat een warm beleid in Herent was.

Een 10-tal jaar geleden is vanuit inspirHerent het idee gegroeid om een coöperatie rond hernieuwbare energie op te starten. Een 6-tal vrijwilligers vanuit Herent zijn met dat idee verder aan de slag gegaan. In parallel was er een groep vrijwilligers vanuit de werking van Licht Leuven en de provinciale financiële steun daaraan, die eveneens keken naar burgerparticipatie in hernieuwbare energie. Een 8-tal vrijwilligers vanuit het Leuvense zijn dan aangesloten bij het initiatief dat in Herent werd gevormd.

Een sterkte van deze kerngroep was de sterke complementaire kennis die aanwezig was. **Er was expertise rond financiering en boekhouding, HR en coaching van medewerkers, marketing, projectwerking, en ook sterk technische kennis.**

Binnen die kerngroep is er heel veel gepraat, uitgewerkt, en is men gaan praten met andere coöperatieven.

De echte opstart was in mei 2018, toen er zicht was op een eerste project. **De voorbereiding van het project heeft de nodige tijd gevraagd, maar liet wel toe om alle processen, procedures, templates, en**

contracten scherp te stellen en te peilen naar de interesse van burgers om effectief te participeren. In mei 2019 was het eerste project van 42 kW_p operationeel, waarbij het ophalen van het nodige kapitaal gebeurde op minder dan twee weken. Iets later werd een tweede project gelanceerd, met een vermogen van 350 kW_p.

Vervolgens stelde de stad Leuven een aantal daken ter beschikking waarop ECoOB projecten mocht ontwikkelen in samenwerking met Ecopower.

Ledenparticipatie

Nog voor de effectieve lancering van de participatie in het eerste project, organiseerde ECoOB een informatiemoment. Daarop was een grote aanwezigheid van burgers die wilden participeren.

De eerste ophaling van kapitaal is dan ook erg snel gegaan. De tax shelter heeft daarbij zeker geholpen, maar er was ook een algemene interesse. Vanuit dat eerste project in 2009 is ECoOB gestaag gegroeid tot de meer dan 1.100 vennoten die vandaag aan ECoOB verbonden zijn. Een belangrijke groep zijn blanke middenklassers, voornamelijk mannen, met een leeftijd boven de 50 jaar. Daarnaast is er een grote groep van jongere aandeelhouders, typisch met één aandeel.

ECoOB probeert de leden actief te betrekken bij de organisatie. ECoOB volgt daarbij de principes van de "[International Cooperative Alliance](#)", kortweg ICA, die de spelregels vastlegt rond **participatie, democratisch bestuur en sociale engagementen.**

De jaarlijkse algemene vergadering mikt op een 200 deelnemers. Stemming dient op het moment zelf elektronisch te gebeuren. **Drempelverlagende maatregelen zijn voorzien zoals stemcomputers en hybride participatie.**

Enkele bestuurders zijn stilaan aan het einde van hun zes-jarig mandaat. Er werd een oproep gelanceerd onder aandeelhouders en sympathisanten om zich kandidaat te stellen, hoewel het al dan niet hebben van een aandeel geen criterium is. Wel wordt vanuit de huidige raad van bestuur bekeken welke expertise nodig is, en zoekt men specifiek naar vrijwilligers die die expertise kunnen inbrengen. Hoewel het bestuur nieuwe kandidaten naar voren kan schuiven, kan elkeen zich aan de algemene vergadering presenteren als kandidaat.

Het is de algemene vergadering die de finale beslissing neemt.

ECOOB

www.ecoob.be

Activiteiten

De belangrijkste activiteit is de investering in PV op daken van klanten. Klanten zijn hierbij voornamelijk overheden en dienstverlenende organisaties.

Daarnaast geeft ECoOB ook gratis advies over zonnepanelen, laadpalen, batterijen, en warmtepompboilers aan zijn vennoten, en in samenwerking met gemeenten ook aan niet-vennoten. ECoOB heeft publieke laadpalen waar leden en niet-vennoten kunnen laden. ECoOB diversifieert zijn focus met deelname aan Seacoop, het gezamenlijk project van 33 coöperaties die een participatie in een offshore windproject beoogt en warmteprojecten. In dat kader heeft ECoOB projecten lopen met Revive en Kelvin Solutions in een proefproject warmtenet op de Marie Thumas site en projecten met Stad Leuven en Livez.

Sociale werking

ECoOB heeft een sterke sociale dimensie. Via twee specifieke projecten werken ze actief rond energie-armoede. Het eerste is een project met steun van de Koning Boudewijn Stichting en de Provincie Vlaams-Brabant waarbij zonnepanelen worden voorzien op de daken van 40 gezinnen in armoede. Het tweede project is volledig intern gefinancierd en voorziet energie, via energiedelen, aan een aantal gezinnen in armoede die geen eigenaar zijn.

Het eerste project, Zonnepouwers, voorziet zonnepanelen op het dak van mensen in armoede, waarbij een klein bedrag van 10 euro per maand wordt gevraagd en waarbij alle zelfconsumptie gratis ter beschikking gesteld wordt van de bewoners. De injectie komt op de rekening van ECoOB die dat bedrag gebruikt om de installatie te financieren. Na 15 jaar zijn de zonnepanelen van de bewoners.

ECoOB streeft ernaar om de totale elektriciteitsrekening van de betrokkenen onder de 80% van het sociale tarief te krijgen.

Daarnaast is er een garantiefonds gefinancierd door particulieren. Dat fonds springt in wanneer de bewoners niet kunnen betalen.

Bij het tweede project wordt, via energiedelen, injectie van ECoOB ter beschikking gesteld aan niet-leden in armoede. Uiteraard moet de analyse gemaakt worden of deze mensen hieruit een voordeel halen, gegeven de potentiële vaste kost via hun leverancier. Ook is het uitgespaarde bedrag niet erg hoog, maar het kan wel een positief verhaal zijn.

Business model

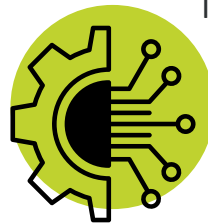
ECoOB zoekt naar projecten waarbij er een win-win is. Het gaat dan om PV op daken van niet-particuliere gebruikers die een relevant eigengebruik hebben. De dakeigenaar is in dit geval de klant van ECoOB. Hij betaalt een vergoeding voor de lokaal geproduceerde stroom die ook hij zelf verbruikt.

Daarnaast is er de injectievergoeding waarvoor ECoOB project per project kijkt hoe die kan worden gevaloriseerd. Vanaf het moment dat een project financieel geen verlies heeft, wordt de winst gedeeld tussen de klant en ECoOB. Maar er wordt typisch een stap verder gekeken door bij de klant na te gaan welke toestellen efficiënter kunnen, of laadpalen zin hebben, een energiebeheersysteem relevant is, ...

De dienstverlening stopt dus niet noodzakelijk bij het in dienst stellen van de PV-installatie.

Een aandeel van ECoOB bedraagt 250 euro, en niemand kan meer dan 20 aandelen kopen. De prijs is doelbewust hoog genoeg gezet om mensen die het bedrag niet kunnen betalen ook niet te verleiden om te investeren. Aandelen blijven namelijk een risico-investering. **Projecten kennen vandaag ook eerder een mix tussen burgerparticipatie en bankfinanciering.**

ECoOB heeft van in het begin sterk gekeken naar het indekken van risico's en heeft aldus een relevante vaste kost gerelateerd aan verzekeringen. Dit omvat burgerlijke aansprakelijkheid van de bestuurders, verzekering personeel, verzekering voor de installaties. In het begin, **om recurrente kosten te beperken, werden projecten vaak uitgewerkt met consultants.** De grootte van het portfolio van ECoOB laat toe om momenteel 6 mensen in dienst te hebben, waarvan het merendeel technisch is.

In principe werkt de organisatie enkel met subsidies als het gaat om de ontwikkeling van innovatieve modellen of technologie. In de rekentools die binnen de coöperatieve zijn ontwikkeld, wordt bij gunstmaatregelen van de overheid steeds geanticipeerd op het tijdelijk karakter om op die manier elke risico maximaal te anticiperen.

ENERGENT

www.energent.be

Geschiedenis

Vanuit [Buren van de Abdij](#), een bestaande vzw die buurtactiviteiten organiseerde rondom een Gentse abdij, ontstond het idee om een energiecoöperatie op te richten.

Hoewel het ontstaan is vanuit een buurtidee, bleek al snel dat een buurt niet de schaal was die nodig was om de ambities te realiseren. En aldus werd de buurt de stad. De belangrijkste drijfveer was de ambitie om energie in eigen handen te nemen, een stuk een afzetten tegen de grote spelers in de energiemarkt.

Energent werd opgericht in 2013 en draaide volledig op vrijwilligers tot 2016. Het eerste potentiële project dat zich aandiende was een **windmolen van Eneco, waar Energent een participatie van 20% kon in nemen.** Het idee was dat een project van die grootte voldoende marge zou genereren om een eerste werknemer in dienst te nemen, die zich dan zou kunnen concentreren op verdere investerings- en dienstenprojecten. De windmolen staat er vandaag nog steeds niet. Naast investeringsprojecten keek het kernteam ook naar **randactiviteiten waaronder renovatie-advies.** Het eerste project met vergoeding was een wijkproject voor stad Gent, waardoor de eerste werknemer kon worden aangeworven.

Wel heeft Energent ondertussen meer dan 80 zonnepaneelinstallaties in eigendom en beheer, en sinds december 2023 ook een eerste collectief warmteproject.

Ondertussen werd de dienstverlening rond renovatie verder uitgewerkt. Daarna werd een groepsaankoop zonnepanelen gelanceerd, en werd voor het eerst geparticipeerd in een Europees subsidieproject. De uitbreiding naar zon en het project zorgden samen voor een sterke groei, hoewel **renovatiebegeleiding vandaag nog steeds de belangrijkste activiteit van Energent is.**

Ledenparticipatie

Energent kreeg behoorlijk wat media aandacht. De eerste coöperanten aantrekken was dus niet zo moeilijk, voldoende rendabele projecten hebben om ze een dividend uit te keren is een pak moeilijker. Op bepaalde momenten worden daarom wel nieuwe coöperanten toegelaten, maar mogen ze maar één aandeel ter waarde van € 100 kopen. Bij een volgende investeringsronde mogen ze dan wel bijkomende aandelen opnemen, tot een maximum van € 10.000.

Qua diversiteit ervaart Energent dezelfde moeilijkheden als andere coöperaties.

De dominante groep zijn blanke middenklassers.

Een 20-tal vrijwilligers werken binnen Energent vandaag aan community building. Daarbij worden diverse activiteiten georganiseerd om de coöperanten te betrekken, maar ook bijkomende coöperanten aan te trekken. Door verder ook een aantal diensten toegankelijk te maken voor niet-coöperanten, kunnen nieuwe aandeelhouders worden aangetrokken.

Van de meer dan 2.100 coöperanten vandaag, participeert slechts een 50 tot 100-tal fysiek aan de algemene vergadering, en digitaal nog enkele tientallen.

Omdat dit eigenlijk te weinig is wordt er gekeken naar andere vormen van inspraak via ondermeer enquêtes.

Het bestuur bestaat uit een 10-tal leden en brengt de nodige complementaire kennis bij elkaar. Tot nu toe was niet voorzien dat bestuursposities verkiesbaar zouden zijn. Voor nieuwe bestuursleden ter vervanging van de leden die hun mandaat niet meer opnemen, wordt wel een open oproep gepubliceerd.

ENERGENT

www.energent.be

Activiteiten

Energent heeft een heel sterke werking rond renovatie: van audits tot volledige begeleiding en samenaankoopacties, waarbij dit rechtstreeks wordt aangeboden aan particulieren of via samenwerkingen met steden en gemeenten.

Daarnaast zijn er een reeks investeringsprojecten, voornamelijk rond zonne-energie. Hierbij kijkt Energent naar installaties bij voldoende grote gebruikers met een belangrijk eigengebruik.

Energent werkt in diverse subsidieprojecten rond energie-armoede. Structureel en subsidie-onafhankelijk rond dit onderwerp werken behoort tot de doelstellingen. Daarom wordt momenteel een kader uitgewerkt om een deel van de winst te alloceren aan sociale projecten.

Energent gebruikt ook diverse **onderzoeksprojecten om tot nieuwe inzichten te komen omtrent diversiteit en technologie.** Buurzame Stroom was een onderzoeksproject waarbij onderzocht werd hoe moeilijk bereikbare doelgroepen konden worden geactiveerd om te participeren in zonne-energie. Die kennis heeft geleid tot aangepast advies voor bepaalde doelgroepen, denk aan diverse culturele groepen die taal- en ander barrières ondervinden.

Business model

Renovatiediensten is de grootste tak van Energent. Er werken momenteel 10 mensen bij Energent op renovatie. Een drie tot vier-tal personen werken op investeringsprojecten, wat dan vooral middelgrote zonneprojecten omvat. Terwijl er, vooral op grote zonneprojecten veel concurrentie is, is er bij begeleiding voor renovatie veel minder concurrentie. Gemeenten energiehuizen, provincies willen vaak samenwerken, omdat Energent als organisatie de **kennis en processen heeft om burgers te begeleiden.**

Energent heeft ook geopteerd om niet in te zetten op één verdienmodel. Vandaag lopen er een acht-tal diverse verdienmodellen in parallel. Dat laat toe iets risicovoller te zijn.

Het gaat om > 80 PV-installaties die Energent in eigendom heeft en zelf monitort, voor een totaal van 6MWp (en snel groeiende). Daarnaast startte Energent ook haar eerste warmteproject in december 2023. Hierbij is Energent eigenaar van een collectieve warmtepompinstallatie met 78 boringen, en levert ze warmte aan een nieuwbouwontwikkeling met 40 woonunits. Een tweede project met meer dan 70 woonunits wordt binnenkort ook gebouwd.

Verder is Energent momenteel bezig met de ontwikkeling van 4 windmolens, al dan niet samen met andere projectontwikkelaars.

De coöperatieve is niet fundamenteel afhankelijk van subsidieprojecten, maar gebruikt die projecten wel als groeimotor indien ze volledige overlappen met de agenda van Energent.

COÖPERATIE GOED

cooperatiegoed.nl

Geschiedenis

Het eerste project kwam er op vraag van de gemeente Groningen en duurde 3 jaar om uit te werken.

2018

In 2018 kwam de vraag vanuit Groningen, en is men erover beginnen nadenken.

2021

In 2021 was het project operationeel. De naam is dan redelijk snel veranderd naar coöperatie GOED (Groen Opwekken en Delen), omdat men naast zonneprojecten op daken, ook zonneprojecten op weides wilde uitwerken.

2019

In 2019 is de coöperatie “zon op alle daken” opgericht.

Over de vorm van de coöperatie is erg lang nagedacht. Het combineert 3 bedrijfsvormen doordat het de bedoeling is om **winst te maken** (klassieke onderneming), maar die **winst gratis weg te schenken** (leunt aan bij een stichting), en toch **coöperanten toe te laten** maar zonder bijdrage (coöperatie).

Ledenparticipatie

Vandaag telt de coöperatie 500 leden. Leden dragen in principe niet financieel bij, maar worden telkens gezocht in de buurt van het project dat wordt uitgewerkt.

Door de link tussen participatie en financiering weg te halen, ambitieert coöperatie GEOD een bredere en meer inclusieve participatie. Toch is dat niet voldoende om een diverse en inclusieve ledenpopulatie te hebben. Wel zijn de meeste sociale projecten effectief inclusief in wie ze bereiken.

Bestuursleden worden aangesteld voor 4 jaar. Vandaag zijn er 5 bestuursleden. In de toekomst is het idee om 4 bestuursleden, 1 minderjarige, en 1 directielid te voorzien.

De minderjarige vertegenwoordigt daarbij de toekomstige generatie. De leden beslissen mee over aanstellingen tijdens de algemene vergadering. In principe is de algemene vergadering jaarlijks, maar een bijkomende vergadering kan worden voorzien bij specifieke mijlpalen zoals grote projecten of projecten met uitgifte van burgerparticipaties.

COÖPERATIE GOED

cooperatiegoed.nl

Activiteiten

Zonneprojecten die telkens een lokaal sociaal project steunen.

Daarbij wordt het sociaal project samen met de buurt gekozen, of kan een sociaal project een dak aanbrenge dat dan door coöperatie GOED wordt ontwikkeld.

Vandaag heeft GOED 0.8 MWp op daken, en 1.6 MWp in de bouwfase (zonneweide). Er zijn nog voor 0.35 MWp daken in ontwikkeling.

Foto © GOED

Business model

Coöperatie GOED heeft een atypisch business model waarbij leden niet financieel participeren. Het is Robin Doet, een maatschappelijk ontwikkelingsbureau, dat de projecten uitwerkt en de succesvolle en financieringsrijpe projecten doorgeeft aan Coöperatie GOED.

50%

Robin Doet doet 50% van de tijd dingen als projectontwikkeling, maar voor maatschappelijke organisaties en overheden.

De andere 50% werkt het aan ontwikkeling van projecten voor coöperatie GOED.

50%

Enekel al seen project effectief kan worden uitgevoerd, wordt Robin Doet betaalt, voor een bedrag van 50€ per kWp. Coöperatie GOED heeft aldus een beperkt risico.

Elke project wordt als een apart geheel bekeken.

Daarbij zijn 2 dingen belangrijk: **genoeg sympathisanten in de buurt van het project, en de optimalisatie van de financiering.**

1 Genoeg sympathisanten in de buurt

Het eerste aspect is gelinkt aan de Nederlandse vereiste voor het subsidieprogramma voor coöperatieve energiegemeenschappen, waarbij **een project lokaal gedragen moet zijn.**

Indien genoeg lokale actoren zich linken aan het project, zelfs zonder dat ze zelf gebruik zullen maken van de opgewekte energie, dan krijgt de coöperatie een garantie op een bepaalde **minimumprijs voor de geproduceerde energie.**

Die garantie wordt enkel uitgekeerd indien de marktprijs zakt onder de prijs die nodig is om het project financieel haalbaar te maken, en wordt dus in de huidige omstandigheden niet uitgekeerd.

2 De optimalisatie van de financiering

Het tweede aspect is doorslaggevend om maximaal voordeel op te leveren voor het **lokaal gekozen goede doel.**

Door sterk te onderhandelen met banken, potentieel **te combineren met subsidies of garanties,** kan coöperatie GOED de financieringskost van elk project zo laag mogelijk houden.

Korte samenvatting:

Bronsgroen:

Ontstond in 2012 uit een sociaal en groen motief om hernieuwbare energie toegankelijk te maken voor sociale wijken.

Startte met zonnepanelen op een basisschool en groeide tot enkele honderden leden.

Na een periode van minder activiteit in 2021 opnieuw actief geworden met nieuwe projecten zoals windturbines en zonnepanelen op publieke gebouwen.

Uitdagingen zoals diversiteit in het ledenbestand, financiële participatie en actieve betrokkenheid werden benadrukt.

Zuidtrant:

Begon vanuit repair cafés, wilde meer doen rond energie, en versnelde de transitie naar hernieuwbare energie.

Voornamelijk gericht op zonnedaken, renovatiesubsidies en investeringen in warmtenetten.

Benadrukt een oplossing te bieden voor mensen die zelf niet kunnen investeren in energieprojecten.

ECoOB:

Ontstond vanuit initiatieven in Herent en Leuven, met sterk complementaire kennis en diverse expertise.

Investeert in PV-projecten op daken, betreft leden actief en heeft sterke sociale projecten gericht op energie-armoede.

Werkt aan het indekken van risico's en streeft naar rendabele projecten zonder afhankelijkheid van subsidies.

Energent:

Ontstond vanuit buurtactiviteiten en richtte zich op energie in eigen handen te nemen.

Sterke focus op renovatiebegeleiding, samen met investeringsprojecten in zonne-energie en onderzoeksprojecten.

Ondervindt uitdagingen in diversiteit van coöperanten en betrokkenheid bij de algemene vergadering.

Coöperatie GOED:

Coöperatie “zon op alle daken” opgericht in 2019, veranderde snel naar coöperatie GOED voor zonneweideprojecten.

0.8 MWp op daken, 1.6 MWp in bouwfase (zonneweide), 0.35 MWp in ontwikkeling.

Belang van lokale steun voor subsidies; garantie op minimumprijs energie bij voldoende lokale betrokkenheid.

Onderhandelingen met banken en subsidies om financieringskosten te minimaliseren voor maximaal lokaal voordeel.

ESF: investeert in jouw toekomst

esf.vlaanderen.be

Verwachte negatieve gevolgen
(of risico daarop) voor hen

Verwachte positieve gevolgen
voor hen

Verwachte positieve gevolgen
voor hen

Verwachte negatieve gevolgen
(of risico daarop) voor hen

Direct betrokken stakeholders

Indirect betrokken stakeholders

Waardepropositie

Kanalen en manieren
om hen te bereiken

Relaties

Belangrijkste activiteiten

Waardepropositie

Kanalen en manieren
om hen te bereiken

Relaties

Belangrijke samenwerkingen

Kostenstructuur

Inkomstenstructuur
